

Acute dystonieën (spiertrekkingen)behandeling en achtergrondinformatie

Advies voor behandeling; bij ernstige vormen biperideen 2 mg intramusculair. Overige vormen toevoegen van anticholinergica zoals biperideen tot drie keer daags 2 mg of antihistaminica zoals promethazine. Na herstel voortzetten gedurende vier tot zeven dagen, afhankelijk van de halfwaardetijd van het veroorzakende middel.

Achtergrondinformatie

Dystonieën zijn contracties van spiergroepen, die uitmonden in spierkrampen en in een aanhoudende, abnormale dwangstand. Als de spier ontspant, treden onverwachte, grove bewegingen op. Deze spierkrampen zijn vaak asymmetrisch, vooral in hoofd en nek, resulterend in scheefstand van het hoofd (torticollis, retrocollis), dysartrie, slikmoeilijkheden, kaakklem (trismus) en dwangstand van de ogen (oculogyre crisis). Minder vaak zijn spieren van de romp of extremiteiten aangedaan (scoliose, lordose, opisthotonus). Acute dystonieën zien er vaak dramatisch uit en kunnen foutief geïnterpreteerd worden als hysterisch gedrag. Korte spiercontracties kunnen leiden tot myocloniën, schokken in de spieren.

Dystonieën zijn beschreven als bijwerking van antipsychotica. In mindere mate bij de atypische middelen, behalve risperidon (risperidon gedraagt zich wat betreft bewegingsstoornissen als een klassiek middel). Daarnaast komt het voor bij metoclopramide, tricyclische antidepressiva, fenytoïne, carbamazepine en hoge doseringen propranolol.

De incidentie varieert sterk, afhankelijk van het soort geneesmiddel dat wordt voorgeschreven. In principe is het zo, dat als de dosis van één van de bovengenoemde middelen maar snel genoeg wordt opgehoogd, elke patiënt last krijgt van acute dystonieën. Het treedt relatief vaak op en komt vooral voor bij kinderen en jongvolwassenen mannen, eerder doorgemaakte acute dystonie en cocaïne gebruik zijn ook risico factoren.

Acute dystonieën treden meestal binnen enkele dagen na de start van de behandeling of na een dosisverhoging op. De start of dosisverhoging, schommeling bij een depot of medicatie ontrouw werken acute dystonieën in de hand.

Referenties

- Harten van P.N. (2017) Bewegingsstoornissen door psychofarmaca, herkennen en behandelen *Psyfar editie 4 2017 pag. 9-17*
- Harten van P.N. Bewegingsstoornissen door antipsychotica. *Uitgeverij Boom, 2000*

Laatste revisie datum:

29-11-2019

Trefwoorden¹

Acute dystonie
Spiertrekkingen
Oogkramp
Oculogyre crisis
Kaakklem
Dwangstanden ledenmaten

¹ © 2019 M. de Ruijter